

International Rettungshunde Organisation - IRO

NAVODILA ZA SOJENJE

k

IRO pravilniku za delo reševalnih psov

IPO - R 2012

Prva izdaja	1.1.2012
Predelava	-
Sprejeto	26.11.2011 - VS 70

Splošno

Sodnik ne sme soditi psov, katerih lastnik ali imetnik je oz so v njegovi posesti. Sodnik med sojenjem s svojim obnašanjem ne sme vplivati na delo reševalnega para.

Pri izpitih ali tekmovanjih je odločitev vodje organizacije in sodnika, ali sme biti vodnik na deloviščih za disciplino A tudi izven časa, ko opravlja izpit.

Če se neka napaka pojavlja skozi celotno delo (npr. postrani sedenje v osnovnem položaju), se je ne oceni z veliko težko v vsaki vaji. Taka napaka se lahko v podajanju ocene omeni v skupni oceni dela in tako tudi upošteva v oceni.

Neuporabljene slušna in/ali vidna povelja ne vplivajo negativno na oceno.

Če pes vajo izvede šele po tretjem slušnem povelju, je vaja ocenjena »nezadostno«, če jo ne izvede, se ta vaja oceni z 0 točkami.

Opustitev vaje ali dela vaja je nedopustno in se vodniku izreče opozorilo.

Pri iskanju pogrešanih oseb lahko pes nosi svetlečo ovratnico ali oprsnico.

Mišljena je utripajočo ovratnico ali »knicklicht«, ki vodniku omogoča, da psa vidi.

Ni dovoljena svetilka, ki bi psu pomagala pri orientaciji.

Odobritev delovišča

Delegirani sodnik mora pred začetkom izpita pregledati kako so pripravljena delovišča in če ne ustrezajo mora skupaj z vodjo prireditve določiti kako naj se stanje popravi. Če delovišča ni mogoče ustrezno pripraviti, se sodnik odloča ali se izpit izvede ali ne. O tem mora poslati poročilo z ugotovitvami na IRO referat za izobraževanje in sodnike.

Časovnica

Pred začetkom prireditve mora biti narejena časovnica, iz katere so razvidni časi, kdaj vsak udeleženec opravlja izpit.

Pri sestavi časovnice je potrebno upoštevati, da delegirani sodnik ne sme soditi več kot 9 ur na dan. V teh 9 ur ni vključen odmor v dolžini vsaj 45 minut.

Upoštevati je potrebno, da mora za vsako stopnjo in vrsto izpita vsem reševalnim parom isto disciplino soditi isti sodnik.

Časovnico je potrebno upoštevati. Spremembe časovnice so mogoče zaradi zamude, odpovedi in/ali diskvalifikacije. V tem primeru se časovnico prilagodi v dobro organizatorja in sodnika.

Razlogi za sodnikovo opozorilo

- Neupoštevanje navodil sodnika
- Nedovoljena pomagala pri iskanju
- Dotik psa med poslušnostjo/premagovanju ovir (razen hvaljenje)

Prekinitev

Pri prekinitvi ene discipline so do tedaj podeljene točke priznane in udeleženec nadaljuje delo v ostalih disciplinah (če jih še ni opravil).

Vzroki za prekinitev:

- Pes zapusti delovišče in se tudi po tretjem slušnem povelju ne vrne k vodniku
- Pomanjkljiva priprava
- Pomanjkanje pripravljenosti za delo
- Telesne pomanjkljivosti
- Drugo opozorilo
- Nagrajevanje s hrano ali igračo med opravljanjem izpita
- Drugo lažno nakazovanje

Diskvalifikacija

Pri diskvalifikaciji se izpit takoj prekine. Ne podeli se točk. V delovno knjižico se vnese utemeljitev. Sledi še pisno poročilo sodnika na IRO referat za izobraževanje in sodnike.

Vzroki za diskvalifikacijo so:

- Grobo, nešportno obnašanje vodnika
- Uporaba sredstev za prisilo na celotnem območju poteka izpita in na mejnih območjih
- Agresivno obnašanje psa
- Poškodba markerja (skrite osebe)
- Streloplahost
- Pomanjkljivosti v značaju

Streloplahost: če obstaja dvom o vedenju psa pri strelu, mora sodnik narediti še en preizkus. Psa se pusti prostega na sredini poligona, vodnik se oddalji 15 metrov in ustrelj se dva strela.

Pri diskvalifikaciji so lahko naslednje posledice:

Pri agresivnem vedenju psa naprav markerju in/ali poškodba markerja.

- Brez vidnih poškodb:
 - Izreče se opozorilo s strani referata za izobraževanje in sodnike
 - Obstaja možnost, da če se diskvalifikacija ponovi, da na predlog IRO referenta za sodnike, predsedstvo IRO izreče enoletno ali doživljensko prepoved.
- Vidne poškodbe:

IRO referent za sodnike poda predlog za enoletno prepoved. Predsedstvo IRO lahko izreče enoletno prepoved ali doživljensko prepoved na vseh IRO prireditvah.

V primeru prepovedi je potrebno naslednje:

- Pridobitev pisnega mnenja vodnika
- Pridobitev pisnega mnenja sodnika, vodje prireditve, poškodovanega in morebitnih prič
- Odločitev predsedstva IRO o prepovedi
- Objava prepovedi z naslednjimi podatki psa (pasma, ime, datum kotitve, številka čipa in/ali tetovirna številka) se pošlje:
 1. Vodniku in njegovemu NRO po mailu
 2. Sodniku in NRO, katera je bila organizator prireditve, kjer je prišlo do diskvalifikacije
 3. Se objavi v naslednjem IRO-Info

Nakazovanja

• Splošno

Če pes nakaže drugače kot je vodnik povedal, je pa način nakazovanja priznan v pravilniku, se lahko nakazovanje oceni z največ »zadostno« (npr. pes ki nakazuje s prinosilom laja)

Če pes ne nakaže na enega izmed načinov, ki so priznani, vodnik pa to prepozna kot nakazovanje in prijavi najdbo sodniku, se ta najdba delo oceno z »nezadostno«.

• Nakazovanje predmetov

Kako se pes obnaša pri zanesljivo nakazanih predmetih je nepomembno. Če pes prinaša predmete, lahko nadaljuje s sledenjem na mestu kjer je predmet oddal vodniku ali pa kjer ga je vzel s sledi.

• Oblajanje

Pes mora vztrajno lajati in ostati v oddaljenosti maksimalno 2 metrov od markerja/mesta nakazovanja, dokler do njega ne pride vodnik. Upoštevati je potrebno terenske razmere. Kopanje pri nakazovanju v ruševini kot dopolnitev oblajanja je dovoljeno, prav tako ni napaka če pes medtem ko koplje ne laja.

• Prinosilo

Glede na teren je mogoča tudi prekinitvev kontakta med vodnikom in psom (ko pes vodi vodnika do markerja), ne da bi to negativno vplivalo na oceno.

Nemirno držanje in pregrizavanje prinosila ni napaka.

Pri iskanju v ruševini se psa ne sme pripeti na povodec.

Napaka je:

- Stalno tekanje med vodnikom in markerjem
- Oblajanje preden pes vzame prinosilo
- Če pes ne vodi vodnika direktno k markerju
- Če pes izpusti prinosilo

- **Prosto nakazovanje**

Pri prostem nakazovanju se lahko prikaže:

- Skok na ali dreganje v vodnika
- Lajanje na markerja in na vodnika
- Kontakt z očmi vodnika in psa

Taktika iskanja

Vsako področja, ki je navedeno v oceni taktike iskanja, se oceni z 10 točkami. Za taktiko pomembni kriteriji so:

Upoštevanje terena, smer vetra, ocena zmožnosti psa, če so v iskalnem območju objekti upoštevati lastnosti (vhodi, zgradba), zadnje mesto kjer je bila oseba vidna, itd.

Pri državnih in svetovnih prvenstvih so mogoče omejitve v taktiki, zaradi upoštevanja števila udeležencev in časovnice.

Predizpit RH E

Nakazovanje markerja: pes mora lajati vsaj 20 sekund. Marker leži ali sedi.

Pri poslušnosti in premagovanju ovir mora pes nositi kovinsko ovratnico z dolgimi členki.

Sledenje RH F, stopnji A in B

Če je udeležencev več, se na terenu izžreba sledi.

Pri stopnji B mora biti na sledi očitno težko območje kot npr. sprememba terena, kanal, prečkanje poti in/ali cest, itn.

Če se pes uleže kjer ni premeta, vodnik ne javi najdbe ampak da povelje za nadaljnje slednje se to oceni z -1 točko. Za lažno nakazovanje, ki ga potrdi vodnik se odšteje točke, kot je ocenjen en predmet.

Če vodnik javi da pes nakazuje markerja z laježem, pes pa osebo jasno nakaže, vendar ne oblaja se nakazovanje oceni s polovico (50%) točk. Če pes ne oblaja v pravi smeri ali na kratko zapusti markerja, se nakazovanje oceni z največ »zadostno«. Ostala nakazovanja ekvivalentno.

Odločitev sodnika je da zaradi obstoječih razlogov, po zadnji kljuki podaljša čas izdelave sledi.

Pri prekinitvi sledenja zapustijo pes, vodnik in sodnik območje po direktni poti.

Nadaljnje iskanje ni dovoljeno. O nadomesti sledi odloča sodnik.

Iskanje pogrešanih oseb RH FL, stopnji A in B

Iskanje pogrešanih izvaja vodnik v normalnem koraku. Ni dovoljeno da vodnik teče.

Vodnik dobi natančno skico, iz katere so razvidne meje iskalnega območja. Potem mora izbrati taktiko. Ne sme obkrožiti iskalnega območja.

Če vodnik najde markerja, to ne vpliva na oceno, če vodnik pusti psa prosto iskati in ta pravilno nakaže.

Razlaga stavka: »Nakazovanje, ki ga vodnik ne potrdi, ki pa je napačno, se ne oceni kot lažno nakazovanje«. Če pes nakazuje in vodnik najdbe ne javi, potem sodnik po določenem času pozove vodnika, da se odloči ali bo nadaljeval z delom. Če se pes oddalji več kot dva metra od markerja je nakazovanje ocenjeno z »nezadostno«. Pes, ki markerja le kratko nakaže in takoj teče k vodniku ne dobi za to nakazovanje nobenih točk.

Sodniku je prepuščeno ali po najdbi vseh oseb zahteva nadaljevanja iskanja. Markerji morajo po najdbi zapustiti skrivališče. Odstraniti morajo tudi odejo in ostalo opremo.

Iskanje v ruševini RH T, stopnji A in B

Sodnik mora imeti ko sodi iskanj v ruševini primerno zaščitno opremo, posebno čelado in čevlje.

Motenje z ognjem, dimom in/ali zvokom motorja in/ali udarci kladiva in/ali vrtanje in/ali predvajanje zvokov itn se dogovori s sodnikom.

Osebe za motenje se morajo, medtem ko pes išče, obnašati nevtrarno in ne smejo motiti psa.

Če pes potem ko je že začel nakazovati poizkuša z druge strani priti do markerja, to ni napaka.

Če je **očitno**, da ima pes vonj markerja in mesto, kjer je vonj dobil, ne da bi poizkušal priti do osebe z druge strani, se lahko kasneje nakazovanje te osebe (tudi če vodnik prvič ni javil najdbe) oceni samo z »zadostno«. Če pes naredi še kakšne napake pri nakazovanju tega markerja se lahko ocena še zniža.

Sodniku je prepuščeno ali po najdbi vseh oseb zahteva nadaljevanja iskanja.

Iskanje v snežni plazovini RH L, stopnji A in B

V grobovih, ki niso uporabljeni ne sme biti odeja, nahrbtnik ali podobno.

Plazovna žolna mora biti zakopana cca 30 cm globoko.

Vodno delo RH-W, stopnje E, A in B

(ŠE NI PREVEDENO!)

Poslušnost in premagovanje ovir za RH-F, FL, T

Razkorak vodnika je napaka in negativno vpliva na oceno.

Če sta dovoljena vidno in slušno povelje, je prepuščeno vodniku da uporabi samo eno. Če uporabi oboje, potem ju mora istočasno.

Skupina: sodnik odloči, da se skupina ustavi, ko mora vodnik narediti »osmico«.

Če da vodnik pri vaji vodenje na daljavo da očitno napačno povelje za eno izmed pozicij, se vaja oceni z »nezadostno«.

Pred začetkom žrebanja vrstnega reda vaj, mora vodnik sodniku pokazati rabljen vodnikov predmet. Predmet mora biti tak kot je uporaben za namen za katerega je izdelan. Tudi pripravljene predmeti (ovite rokavice ali podobno) niso dovoljeni. Lestev mora imeti stranske letve. Če pes hodi po stranskih letvah ali ga vodnik vzame z ovire pred zadnjo prečko, to negativno vpliva na oceno.

Pri vaji »usmerjanje na daljavo« je vodniku dovoljeno, da spremeni svojo pozicijo tako da pomaga psu, dovoljen je tudi izkorak, vendar vodnik pri tem ne sme zapustiti označenega mesta.

Če pes ne pride do sredine se lahko vaja oceni največ z »zadostno«, če ne gre na eno mizo se vaja oceni z »nezadostno«.

Odlaganje z motenjem: mesto za odlaganje mora biti vsaj 10 metrov oddaljeno od mize za detaširanje oz ovire.

Če pes naredi napačno pozicijo, se pri ocen »nezadostno« upošteva teža napake.

Če pes ves čas mirno sedi, potem je vaja ocenjena z »nezadostno«, če spreminja pozicije potem so še dodatni dodatni točk.

Poslušnost in premagovanje ovir za RH-L

Za vaje, ki so v tej disciplini enake za izpite RH-F, FL, T veljajo enaka pravila.

Vaji 7 in 8 se lahko izvedeta posamezno ali pa kot del iskanja (npr. hoja po gazi do delovišča za iskanje)

Poslušnost in premagovanje ovir za RH-W

Za vaje, ki so v tej disciplini enake za izpite RH-F, FL, T veljajo enaka pravila.

Razdalja za vožnjo s čolnom je v vseh stopnjah 50 metrov tja in nazaj.

Vaji 8 in 9 se lahko izvedeta posamezno ali po delu v vodi.